

Snutskowne mišionstwo. Jeho wotpohlad a jeho džěło.

Wuložil

J. Gólcž, farar w Budyschinku,
wudawać našcheho „Bomhaj Bóh“.

S nakladom
šerbskeho towarštwja ja snutskowne mišionstwo.

I. Šhto je šnutštowne mišionstwo?

To je, wě šo, šaložtne praščenje, na kotrež šebi wy wotmolwjenje žadacze. Wobras se žiwjenja nam to rošjašnjuje: W New-Yorku nadeńdže měščežanski mišionar pšched stolpom, ša šjawne wosšewjenje postajenym, wjele ludži hromadže sběžanych, a hdnyž tam pšchistupi, wohlada na wulkej papjerje wobras stareje žony, š kotrejež woblicza běšche rudženje widžecž, a špody te šłowa stejachu: „Wrócž šo ke mni, ja mam tebje hiščeže lubo.“ — Wón džěšche dale a na druhim stolpje tón šamy wobras wuhlada a š kóždeho stolpa, nimo kotrehož by pšchišchol, by to šame šrudne woblicžo na njeho dele hladało. Duž šo wón ša tej starej žonu praščešche a wón šhoni, šo je wona macž, kotrejež jenicžka džowka běšche šo do hrěcha šabludžiwschi ju wopuščežila. Dofelž macž njewjedžesche, hdže ta džowka je a hdže mohla tu šhubjenu šašo namašacž, běšche wscha šadwělowana tónle šředk našowala, šo by šwoju džowku šašo dostała. A jako tón mišionar ša něotre dny šašo k tej macžeri pšchińdže, běšche wona wscha šwješelena, pšchetož ta šhubjena džowka běšche šo na wobras a podpišmo macžerje dohladašchi pošna roššacža k šwojej šwěrnej macžeri wrócžila.

Tole šłowo štyšniweje macžernej wutroby: „Wrócž šo ke mni, ja mam tebje hiščeže lubo!“ to je wabjaze napominanje, kotremuž šnutštowne mišionstwo w mjenje šchescžijanskeje žyršwe do šwěta won šlinežecž dawa, a w tym leži džěl jeho wažneho nadawka: wone chže pyšacž a wumóž, šchtož šhubjene je. Ale wone ma hiščeže drugi wotšknjeny šónž, kotryž šo nam w tym šłowje japoštoła šawoła šjewi: „Ša luboščž šchryštušowa naš k temu pšchihnučži, šo bychmy šo na šhudnych, bědných a šubjených šmilili.“

Smutskowne mišionstwo chze po tajkim w kšchesczijan-
skej myšli to šwjate džěło, do kotrehož naš lubošć
Khrystušowa czěri, na człowjekach dokonjeć: czělnje
khorých a hubjených pytać a wobstaracź, wot duchow-
neho stracha wobdatych a šhubjených bratrow wukhowacź
a wumóž.

Dokelž smutskowne mišionstwo w kšchesczijanskej myšli a
w duchu Khrystušowym šwoje džěło džěła, ma wone pschi
wschěm skutkowanju stajnje a pschezo tón jedyn wotytynjeny kónz,
dusche dobyć sa Bože kralestwo. W tym šo tež rosdžěluje wot
druhich skutkow człowškeje šmilnošće, kotrež na nicžo druge nje-
džiwaja, khiba człowjekam czělnu pomoc pschinješć. Šo je tole
ważne skutkowanje smutskowneho mišionstwa wošebje w našim
času niz jenož wužitne ale tež nušne, wo tym drje je kóždy šam
pschepšwědczeny. A kóždy, kotremuž nuša našeho luda wutrobu
hnuje, dyrbi šo wabjeny šacucź tele skutki lubošće, kotrymž smutsk-
owne mišionstwo šluži, móžnje podpjeracź a niz š liwkej wutrobu
nimo nich kšhodzić. Šaj, pomhajmy, šchtož w našich mozach
leži pschi wulkim, š ducha Khrystušoweho narodženym skutku.
Tajku našcu lubošć chzemy šebi tež š tym š nowa šahoricź, šo
w duchu psches džěłanske polo smutskowne mišionstwo pschěndžemy,

II. Šal je smutskowne mišionstwo nastalo?

Smutskowne mišionstwo ma tón wulki šwjaty nadawš, Khrystuša
dla czělnje czěrpjaznych a duchownje šabludžených bratrow
pytać a wukhowacź. Duž tež jeho korjeń leži w Khrystušu, kotryž
je prawa šmilna lubošć, tu chze wone se šłowom a
se skutkom na semi plodzić. Ša lubošna róža, kotruž je tón
šnješ do semje šadžil, je dale kčěła — š časami bóle šchowana —
druhdy šašo polna kčěnjow. My mamy, wě šo, na poli smutskow-
neho mišionstwa tež wošebje powołanych a wobhnadžených mužow
a žony, kotsiž šu na šwjatej roli kšchesczijanskeje lubošće njespróz-
niwje a š bohatym žohnowanjom džěłali a šo prózowali. Šajzy
běchu Šakub Špener a Šerman Šranka, kotryž je šebi se šałożenjom

Halsteje přrotownje krašny pomnik stajil, dale Fliedner, šaložer diafonišynskich wustawow. Přchede wschěm pak běšče tajka wobhnadžena dušcha Wichern, kotryž w njeměrnym lécze 1848 to wulke šlowo wupraji: „Přhecziwo revoluziji pomha jenož šchesczijanstwo a jeho duch lubošče“. A wot teho čaša stupichu se wschěch dželow našeho wótzneho kraja mužojo a žony š čzoplej wutrobu do šwjateho džela šnutštowneho mišionstwa, a we wschěch kónzach šu rjane wustawy mišionstwa kaž se šenje wurostle, w kotrychž šo džela po tym šlowje teho šbóžnika: „Šbóžni šu čzi šrudni, přchetož woni budža trošchtowani“.

III. Dželaczerjo a dželaczerki šnutštowneho mišionstwa.

Diafonojo a diafonišy.

Přjedy hač na jenotliwe pola šnutštowneho mišionstwa stupimy, wobhladajmy šebi wschelafich dželaczerjow a dželaczerki, kotřiž po šwojim powołanju w šlužbje šnutštowneho mišionstwa steja. Najpřjedy dželaczerjo — š mjenom diafonojo. To mjeno se šwjateho pišma šnajemy a my nadeńdžemy hižo w japošchtolškim čašu diafonow, kotřiž šhorých a hubjených hladachu. Šošdžišeho diafonojo bóle w zyrkwinskej šlužbje wustupichu a běchu pomoznižy duchowných, kaž šo to mjeno diafon ja kaplan dženska hiščeže nałožuje. Wichern je diafonstwo šašo š skutkowanju w myšli šnutštowneho mišionstwa šbudžil. Wón bratrowski dom — tak mjenowany Rugowy dom w Hornje pola Hamburga šaloži, a po tym přikladže šu druhe bratrowske domy nastale. Do nich nježenjeni mlodženzojo wot 20—30 lět štari šastupuja, šo bychu šo ša šlužbu na šhudných a wopušchčených rošwucžowali. Šdyž šu wuwucženi, potom do džela mišionstwa won štupja — do špomozerskich domow abo do šhorownjow abo do šchesczijanškich hospodow; woni dželaja jako měšchczanšzy mišionarojo we wulkich městach abo rošnošchuja šchesczijanške špišy a knihi atd. Duž maja našchi šchesczijanšzy diafonojo rjane polo skutkowazeje lubošče, a na šchesczijanškich mlodženzow dže to napominanje: Džicže a čzińče teho runja! Njejšu tež bjes Ššerbami mlodženzy, kiž bychu hotowi byli do šwjateje šlužby štupicž?

Wošebje snate a čješćene w ludu paš je nješebicźne wopor-
 niwe džěło diafonišow. Šdyž móžemy zylu nadawš snutškow-
 neho mišionštwu wopšhijecź do šłowa šwjateho pišma: „Ša chzu
 to šhubjene šašo pytać a to šabludźene šašo pšhijecź a to
 franjene wobalecź a to šłabe pošylnicź“, nam šawěšće žohnowane
 škutkowanje diafonišow, kiž chzedža tole šłowo do škutka štajicź a
 na to šwoje žiwjenje waža, wyšofu wažnošć zylého snutškowneho
 mišionštwu w najrjeńšim šwětle šjewi. Lubošny šaczišć cźini
 tole cźiche škutkowanje tutych šwěrných džělacźerkow w Božej
 winizy a w našim njeměrnym po wješelu honjazym cžašu rjane
 šwědcenje dawa, šo šo jenož tón, kotryž šwěru šwoju pšhij-
 šlušćnošć w žiwjenju dopjelnuje, woprardže šbožowny a špošojny
 šaczuwa. Š radošću hižo w japošchtolškim cžašu diafonišy wo-
 hladamy; Šawol šam Romškim šotru Šebu poruczuje. (Rom. 16, 1.)
 Tole šwjate powołanje je w šchešćijanskej žyrtwi škutkowaze
 woštało hać do 12. lěštotetka; potom paš šo na dobo šhubi.
 Wožiwilo je šašo pšhes Bože hnadne wodźenje w šapocžatku
 tuteho lěštotetka. Š tón, kotryž je jo š nowemu žiwjenju šbudźil,
 běšche duchowny Šliedner w Šajšerswercze, kotryž je hać do
 šwojeho pošlednjeho wodnychjenja ša šarjadowanje a wupłodźenje
 diafonišněšeho škutkowanja nješpróznije šo prózował. Šłody jeho
 w tym Šnješu žohnowaneho škutkowanja my nětko mamy: Šašcha
 ewangelška žyrtkej ma w tu šhwilu 50—70 diafonišněškich wušlawow,
 a diafonišow je něhdže 8000; wone džělaja w něhdže 600
 šhorownjach, w 120 šhudownjach, w 700 jenotliwych wošadach
 jako wošadne diafonišy ša šhorých a šubjených we wošadze,
 w 100 šyrotownjach, w 340 małodžěcžazých šchulach, w 30 špo-
 možerškich domach atd. Šawěšće krašne Bože žohnowanje! Š
 tola je ša tu wulku nušu našeho luda hišće pšhejara mało
 džělacźerkow a je jara nušne, šo by hišće wjazy mlodých holzow
 do teje šwjateje šlužby šašupilo. My derje wěmy, šo tež někotre
 lube Ššerbowki w tej rjanej Božej šlužbje šteja, ale tola mohło
 jich wjele wjazy być. Ššerbiške holzy, kiž wobjenje š temu w šebi
 cžujecze, džicze w Božim mjenje na tole polo džělaweje šmilneje

skutkowazeje luboscze; wy wěscze radoscž a spokojenje w tym rjantym powołanju namafacze.

IV. Bolo, na kotrymž snutskowne mišionstwo džěla.

A. Skutki wukhowazeje luboscze.

1. Žloby a domy sa małe njemandželske džěčatka.

Dokelž chze snutskowne mišionstwo na wschitkich czerpjazyh a a wot duchowneho stracha wobdatych džělacž, šo wone tež na wěstu starobu wobmjesowacž njemóže, ale wone pomha, hdžež a hdyž je trjeba. Duž snutskowne mišionstwo cžlowjekow se šwojej pomozu pschewodža wot naroda hacž do šmjercze.

Haj hižo pschi kolebzy małych džěčzi šo džělo mišionstwa sa-poczina. Džěčzatstwo je drje cžaš njewiny, ale kaš bóršy bliži šo mlodej wutrobje hrěch, hdyž wócžko wobarnowazeje luboscze njewachuje. A temu je, šo wě, macž na přěnim měštnje wot Boha postajena; ale hdyž macž wumrje, hdyž je cžělnje abo duchownje njekhmana, tónle šwjaty nadawš dopjelnjecž, potom dyrbi snutskowne mišionstwo do skutka stupicž.

Tu šu taš mjenowane žloby, w kotrychž mišionstwo pschede wschěm na tych najmjeńšich džěla. Přěnje tajke žloby w Fran-zowskej nastachu, a je jich šaložeč wěšty Marbeau byl. W Němskej je šo přěni tajki wustaw w Draždžanach šaložil, a nětko skutkuja se žohnowanjom we wschitkich wjetšich městach.

Džěčatka, kotrež domach nušneho šastaranja nimaju, šo do tych wustawow (žlobow) noscha abo wjedu šo tam sa 10 hacž do 20 np. na zhyly džen derje hladaja a wobstaraja a móža tam, hdyž je nušne, tež psches nóz wostacž. Najke je to polóženje sa někotreho nana, kotremuž je žona sahe wumrjela, abo sa khudeju šarscheju, kotrajž dyrbitaj wo dnjo wobaj na džělo khodžicž.

Dokelž paš šu žloby jenož sa mandželske džěčzi, je snutsk-mišionstwo dale domy šaložilo sa małe njemandželske džěčzi. W nich šo te njebožatka luboscžiwje pschijimaja, sa kotrež je pomoz šchescžijanskeje šmilnosce wošebje nušna.

Tele wustawy šu krašne šwědcženje šchescžijanskeje šmilnosce

a luboscze, kotraž njecha dacž nikomu ho sšubicž a nikoho wo-
puschcžicž teho dla, kotryž je prajił: „Sbóžni ho cži šmilni, pschetož
woni budža šmilnosčž dostacž.“

2. Wukhowaŕnje ja džecži.

Wulke žohnowanje ho džecžaze wukhowaŕnje abo małodžecžaze
šchule, do kotrychž šhudži staršchi šwoje mjensche džecži, kiž hišcže
do šchule njekhodža, rano wjedu, hdyž na džělo du a hdžež
sašo wjecžor ho i džěla wrócziwšchi po nje džėja. Wošebje ja
wulke města ho tajke wukhowaŕnje nušne. Pschetož hdže chzedža
staršchi je šwojimi džecžimi? Še domach šamknyč a šame wo-
štajicž — ně! Kaš wjele nješboža je hižo nastalo psches džecži,
kotrež běchu šebi šanym pschewostajene. A k temu, kaš šhuduška
a pušta wostanje tajka džěšcžowa dušcha! Šdyž je džecžo žylicžki
džen šame bylo, dyrbi škóncžnje hišcže wjecžor wot staršchich
hrosne rěcže šlyšecž. Tak nušne tajke wukhowaŕnje
wšchał na kraju nješbu, a tola bychu tež wužitne byle ja lěcžny
cžaš, hdžež staršchi wonkach na polach džělaja a dyrbja šwoje
male džecži pschi wšchěm wjedrje šobu won bracž. Tola niz šame
šwonkowne wobštejnoscže šnutškonne mišionstwo do teho džěla
wabja; — přeni a najwažnišchi wotpohlad je, džecži wukhowacž ja
Bože kralestwo. Do tych mlodych wutrobow dyrbja ho šymjentne
šornješka pobožneje šdobneje myšle plodžicž. A šchtož ho w pře-
nich lětach nawuknje, ho najwěšcžijšcho a najhlubšcho do dušche ja-
šydli. Š tym ho tež dobry šałožk položi, na kotrymž móža potom
staršchi, wučerjo a duchowni dale twaricž, ho ho po něčim templ
Boži natwari, w kotrymž šbože, špokojnosčž a žohnowanje bydli.
Čžežki wšchał je nadawł ja wodžerku tajkeje wukhowaŕnje, kotraž
dyrbi i wulkej šcžerpliwoscžu na tych džecžoch džělacž a je k dobremu
wodžicž. Šdžež paš ho to štawa, je tež žohnowanje bohate a
wulke. Pschetož, šchtož te džecži rjaných šchpruchow, šhěrlušchow
a modlitwow nawuknu, wone je šobu do staršchiškeho doma wošmu
a je tam w šwojej njewinje špěwaja, a někotra staršchiška wutroba
ho pschi tym šmjeheži. Tehodla ho tež te wukhowaŕnje šobu naj-
wažnišchi škutł šchěšcžijanskeje luboscže.

3. Wukhowanje žónskich psched strachami, jim we wulkich městach hrožazymi.

To je tež wažny nadawf snutškowneho mišionstwa, žónske wukhowacž psched tym wulkim strachom, kotryž jim we wulkich městach hrošy. Wopomúmy, so běšče po poslednim ludlicženju wot žónskich psches 16 lět starych 8 millionow woženjenych, 2 millionaj wudowow, 5 millionow njewoženjenych, po tajkim 7 millijonow bjes sastaranja. W lécze 1891 pschińdže 83,000 žónskich do Barlina, do zyła je tam nětko wjele wjazy, dyžli 200,000 nježenjenych. Wone šebi sašlužbu pytaja a šebi myšla, so we wulkim měsće najlózšcho šwoje sbože namakaja a s tyšazami do njeczišteho žiwjenja šapaduja. Wulki džěl s zyła žaneho džěla njenamaka, a tola dyrbja něšcto mječ, so bychu móhle žiwe bycž. Šajki to wulki strach! A tež sa tych, kiž maja džělo, je sašlužba tak hubjena (nanajwyschšche 3—4 hriwnow), so jich nuša do njeczišteho žiwjenja czišcži, so bychu šebi na tole hanibne waschnje něšcto sašlužile. Psched tajkim strachom pyta snutškowne mišionstwo te wbohe holzy wukhowacž. Ša holzy lěpschich šchtantow, kotrež do wulkich městow pschińdu, stara šo „t o w a r š t w o p s c h e c ž e l n i z o w m ł o d y c h h o l z o w“, a sa šlužobne holzy šu „džowcže hospody“ šałożene. W nich dostawaju holzy sa tunje pjenjesy dobru jědž a wothladanje, a k temu šo jim tež tam dobre šlužby pschipošajaja. Duž je kóždej tajkej holzy a jeje štaršchimaj, kotrymajž duchowne sbože džowzgne na wutrobje leži, wutrobnje radžicž, so bychu šo sa „džowcžej hospodže“ w tym měsće wobhonili, hdžež ta holza šlužbu pyta. Ša šabriške džělacžerki we wulkich městach, kotrež šu zyly džěń w šabrizy a škladnošče nimaja, domjaze šospodařske džělo nawuknycž, a šu potom, hdyž šo woženja, hušto došcž hubjene šospošy, je snutškowne mišionstwo w šabriških městach šospošyške šchule šaložilo, w kotrychž šo holzam wječor škladnošcž. škieži, we warjenju, w šchiežu a druhim domjazym džěle šo wudospošnecž. A tele šchule šwišuja s wjetscha s „domami sa džělacžerki“ šjedno-

cžene, hdžež mlode holzy měštno namaŕaja, hdžež pšhecželne ŕluzobnizy snutštowneho mišionštwaja je witaja a jim wutrobu a dušchu po skóncženym džěle wošchewjuja. Teke domy ŕu wulke žohnowanje ja te, kotrež do nich ŕhodža, tam namaŕaja měšto njecžištego wjeŕela w ŕorcžmach a na rejwanškich ŕubjach prawe wocžerstwjenje ja cžělo a dušchu. Šim bliško šteja „towaŕštwaja mladych holzow“, kotrež maja woŕebje tón wotpohlad, njedželu ja mlode holzy to cžinicž, šchtož dyrbi wona bycž: džen žohnowanja. Mlode holzy w tych towaŕštwach njedželu popoldnju a wječor dobre a hódne ŕabawjenje namaŕaja a ŕo j tym pšched ŕpytowanjami, jim runje njedželu hrožazymi, wukhowaja.

Šak džěla snutštowne mišionštwaja wukhowanje holzow, wot ŕtracha wobdatych, a wěšcže někotrehožkuli dušcha budže ŕo hišcže we wěcžnošcži džaŕowacž, kotraž bu j tymle pšhecželnym a lubošcžiwym próžowanjom pšched hrěchom a ŕkaženjom wobarnowana.

4. Młodženške a ewangelške džělacžerške towaŕštwaja.

Wšcho ludowe ŕbože wot teho wotwiŕuje, hacž ŕo wěra a pobožnošcž w ludu hajitej. Šak tym štejnišcžu štejo ŕo snutštowne mišionštwaja niž jenož ja jenotliwych ŕšchescžijanow ŕtara, ale chže ŕhromadnemu ŕbožu luda ŕluzicž a cžichi duch lubošcže do žyłego ludoweho žiwjenja niš wuliwacž. Dofelž paŕ je pšchichod našcheho luda — našcha mlodošcž, duž ŕo mladym pšchibrocža, ŕo by jich wocžahnyło jaŕo mužow ŕe žiwej ŕšchescžijanškej myŕlu a jich ŕakhowało pšched wšchelafimi ŕtrachami, pšches ŕawjedženje ŕlych towaŕšchow a njepózcžiwoscž jim hrožazymi. Šónle nadawŕ dopjelnja młodženške towaŕštwaja, kotrež mladženjam ŕšchescžijanške powucženje a hódne rošwjeŕelenje a ŕabawjenje poŕficžuje. Teke młodženške towaŕštwaja maja wulku wažnošcž ja wotrošcžazu mladžinu a j wulkim žohnowanjom ŕtutkujaja. W našchim cžaŕu paŕ, hdžež ŕozialdemokratojo ŕchcžuwaja pšchecžiwu ŕšchescžijanškej žyrkwi a wyschnošcži, a to jaŕo ewangelion pšchipowjedujaja: „wjeŕelcže ŕo na ŕwěcže, kaž dołho ŕcže žiwi; žana wěcžnošcž njeje!“ je nušne, ŕo ŕšchescžijanšcy džělacžerjo w ŕabriškich

měštach k towarštwu hromadu stupja, so bychu pschecziwo tajkim bjesbóžnym wuczbam wustupili a so žami w swojim kschesczijanštwje, czuczu a smyšlenu w bratrowskej lubosczi rošřynili a pošynili, so bychu byli dobra a wěsta wobora pschecziwo nadběhowanjam powróčerškeje strony. To czinja ewangelške džělacžerške towarštwu. Wone maja wulki a wažny nadawk!

5. Hospody k domišnje.

Hospody k domišnje je snutškwne mišionštwu šałožiko ša pucžowarškich rjemješlnikow; wone so tež rjemješlwownje mjenuja. Tajke hospody k domišnje namakamy štoro we wschitkich wjetšich městach. Lubym Šerbam je derje snata hospoda k domišnje w Budyščinje. W njej namakaja wokolo pucžowazy rjemješlnizy nóžny pschebytk a njetrjebaja do hubjennyh korežmow khodžicž, hdžež se šhubjenny mi człowjekami hromadu pschińdu, kotsiž jěd hrěcha a šleho do wutrobny wušywaju. Hospodžiny nahladowar na to hlada, so w hospodže pschistožne žiwjenje šnježi, so so ludžo njewopija, njehorne špěwy njespěwaja a hrosne rěče nimaja. Šano a wječor so pschitomni k šhromadnemu modlenju šeńdu. Ničto wschať nušowany njeje, so wobdžělicž, a tola je so pošasašo, so jich najwjazny rad šobu pschińdže, a Bohu džakowano tež mnošy, kiž běchu so šabludžili na pucž hrěcha, šu so tam šašo dopomnili a na prawy pucž namakali. To je najlěpsche wopokašmo nušneho a žohnowaneho škutkowanja hospodow k domišnje.

B. Škutki wudobnywazeje luboscže.

1. Šastaranje khudnych.

We wschěch čašach je róža dobrocziwoscže ša khudnych rjenje kčěla w kschesczijanškej žyrkwi. Wohen Šesušoweje luboscže štajnje k šmilnošczi na khudnych šahorjuje. Šdyž měješke w přjedawšich čašach žyrkej šama tónle škutk luboscže w rukomaj, je po něčim tež štat do teho škutkowanja šupil, a my mamy w tu khwilu štatne a žyrkwinske šastaranje khudnych, a wysche teho nadeńdžesč

hischeže jenotliwe towarštwiwa, kotrež so sa khudnych staraju. Stat steji na tym stejnishecžu, so ma kóždy, kiž je we wulkej nusy, prawo na pomoc, a na to dale njedžiwa, hacž je shtó teho tež hódny, so samo druhdy lěni tajku podpjeru dostanu. Zyrkej ma swojich diaconow a diaconišy a w tej myšli khudym je swojej pomozu blisko stupa, so by tež na jich dušchach džělała. Ale bohuzel wschaf zyrkwi frědki husto došč pobrahuja. Duž wschaf by najlěpje bylo, so byschtej stat a zyrkej sjednocženej skutkowalej. Pšchetož swontowna statna pomoz bywa hafle žohnowanje, hdnyž so zyrkwina snutskowna pomoz pšchisamknje. Pšchetož pšchi sa staranju khudnych dyrbi so tež s wěštej wobhladnivoscžu džělacž, a to snutskowne mišionstwo po dobrych sašadach čžini. Džělacžerjo snutskowneho mišionstwa s khudnymi do parschonskeho wobkhadu stupaju; woni so wobhonjeja sa jich wobstejnoscžemi, so bychu pšchewidželi, kač bychu jich sašo k temu dowjedli, so móhli šebi sašo šami šwój khlěb sašlužicž; woni jim tež wě so žadanja staja, n. pšch. so nješmědža wjazy po proschenju khodžicž, so dyrbja džělacž, so so picža wostaja atd.; najwažnišche pak je, so mozy na jich snutskownym žiwjenju šebi nadobudu, a so šebi dowěrjenje a luboscž w khudnych pšches pšhecželnimy wobkhad wubudža. Hdžež so po tychle sašadach skutkuje, směje tež tón skutk luboscže bohate žohnowanje.

2. Wotwobrocženje bydlenškeje nusy we wulkich měštach.

To je wažny, ale tež cžežki nadawč bydlenškej nusy wotpomhacž. Pšchetož my na kraju ani njepomnimy, w kajkich hubjenych bydlenjach dyrbja khudži ludžo we wulkich měštach bydlicž: W lěcže 1885 běšche w Berlinje 51,000 bydlenjow, kotrež s jenicžkeho ruma wobstejachu, s nich 2000, w kotrychž pšches 10 čžlowjekow bydlesche, a bješ nimi běchu hischeže zusy młodži hólzy a holzy, kiž sa tunje pjenjesy tam pšches nóz wostachu. Njedyrbi to k čželnemu a duchownemu škaženju wjesčž? S tych 63,000 bydlenjow w Draždžanach wobsteji jich 31,000 s jeneje jstwy, w kotrychž hromadže 110,000 ludži bydli — nimale połojza wschitkich Drež-

džanſkich wobydleri. To ſu tola wobſtejnoſće, kotrež dyrbja najſrudniſche ſežehwki mječ.

Snutſtowne miſionſtvo ma tu ſaſlužbu, ſo je tele žalofne wobſtejnoſće wotkryło a kedźbliwoſć kſheſczijanow na nje wobrocziło. Al jeho wabjenje je ſpomožne bylo. Někotſi fabrikſzy wobſedzerjo ſu rjany pſchiklad dali ſ tym, ſo ſu ſa ſwojich dželaczerjow ſami ſa ſwoje pjenjeſy ſtrowe bydlenja natwarili; tak je n. pſch. Krupp w Eſſenje (w kotrehož fabrizy kanony dželaju) 3200 tajkich wobydlenjow natwaril. Druhdže we wulkich meſtach ſu towaſtwa ſ tym ſamymſlom hromadu ſtupile, kaž n. pſch. pſched krótkim w Lipſku. Woſebje džakahóдне je ſkutkowanje ſaſkeho krajneho towaſtwa ſnutſtowneho miſionſtwa, kotrež je w Draždžanach wulke twarjenja ſ tajkimi wobydlenjemi natwarilo. Kóžde wobydjenje je wot drugeho dželene, rumy ſu wyſoke a ſwětke. Placziſna je jara niſka, dokelž dže ſaložerjo nicžo ſaſlužicž njechadža, ale maju pſchi tym wyſchſchi wottyknjeny kónz. Tež placjenje wotnajeſkeho dawka je ſ tym položene, ſo ſo tydženſzy ſaplaczi. To ma dwoji wužitk, pſchetož hdyž dyrbja mali ludžo, kiž ſuano wob tydžen něhdže 15 hr. ſaſlužba, ſchtwórczlětnje na dobo 75 hr. placzič, je jim to cžežko a woni lohko do dolha pſchińdu abo ſu w ſtajnej ſtarofczi; wjedža-li pať, ſo ſo kóždu ſobotu něſchto malo ſaplaczi, ſo wot ſpoczatka na to ſloža a jim to cžežkoty njecžini. Druhi wužitk je: po pjenjeſy ſebi domownik ſam pſchińdže, kotryž pódla ludži jich wobſtejnoſće ſeſnaje a po něčim ſo ſwjask dowěrjenja a pſchikhilnoſće bjeſ nim a bjeſ tymi ſwójbami ſwježe, kotrež móže dobre plody tež ſa duchowne žiwjenje pſchinjeſč, hdyž tajki muž kſheſczijanſku myſl do domow nježe. Kjana ſahroda wokolo twarjenja je ſa džeczi wobydlerjow a diakoniſy tam pſchikhadžeja, ſo bychu ſwoje dželó ſnutſtowneho miſionſtwa na džecžoch ſ tych dželaczerſkich ſwójbow mēle.

My widžimy, kať ſnutſtowne miſionſtvo tež na tym poli towaſchneho žiwjenja ſo prózuje tym, kiž ſu w nuſy, ſwonkownu pomoc pſchinjeſč, ale tola pſchi tym to hežlo ſ woczow njeshubi, pod kotrymž wiſcho ſwoje dželó cžini: cžlowiſke duſche temu bliſko

domjesč, bjes kotrehož je wscha cžlowjska pomoz bjes žohno-
wanja.

3. Měscžanske mišionstwo.

We wulkich městach nadeńdžesch pak pódla hubjonych wo-
bydlenjow hiščeže wschelaku druhu nusu, kotrejž dyrbi snutškowne
mišionstwo napšhecžimo stupacž, a tónle wotriad jeho skutkowanja
rěka měscžanske mišionstwo. Nastalo je wone w Schottlandskej
w lécze 1826. Wěsty Našmit sapocža s 8 pshecželemi s bibliju
w rukomaj dom wot domu khodžicž; woni napominachu a trošcto-
wachu a khudemu ludej sašo sacžuež dachu, so je tež sa tych nje-
sbožownych a hubjonych našch sbóžnik, pshecžel a wumožnik.
W našchim wótznyh kraju je Wichern měscžanske mišionstwo sa-
rjadował. Swonškownej nusy wotpomhacž a pschi tym tym móž
na wutrobje khudych a hubjonych dobyčž, je samyžl, s kotrymž
měscžanszy mišionarojo džělaju. Duž so we, so jich džělo k sa-
staranju khudych pschisamknje. W Barlinje ma snaty dwórski
předač Stöcker wulku sažlužbu wo tole skutkowanje. Njane wo-
pokasmo na tymle wažnym poli je tež sjednocženje žonow a
knježnow s wošebnych šwójbow, kotrež so na tym pomocnym
skutku wobdžěluja. Wone maja sašo šwoje wošebite wotdžělenja —
jene so staraju sa khudych a šyroty, druge wopytuja khorych
a šlepych, druge maja wotčehnjenje khudych džěcži we wocžomaj.
A s radošcžu šlyšchimy, so je wobdžělenje na tym dobrym skutku
sbožownje rostlo.

4. Mišionstwo sa wučahowarjow.

Sdyž stawy nascheje ewangelsko-lutherskeje zyrkwoje s wótzneho
kraja cžahnu, jim snutškowne mišionstwo w šchescžijanskej lubošcži
s radu a skutkom k bokej stupi. Swoje stazije je saložilo
w Bremenje, Hamburgu a Schčecžinje. Pschi tym džěle so na
to džiwa, so bychy so lóhkosmyšleni wučahowarjo wot šwojeho
wotmyšlenja hiščeže w prawym cžasju wotdžerželi, tym pak, kiž
do wukraja cžahnu, dobra rada so šlicžila. A temu so bjes wu-

cžahowarjemi knižka i napišmom „Kada sa wučahowarjow do sjednoczenych statow połnózneje Ameriki“ rosdawa, kotraž jich k prawemu rospominanju teho wotmyšljenja napomina a jim tež Amerikanske wobstejnošće, kotrež tež lěpše njejsu hač nasche, dokladnje rofestajeja. Bože služby so sa tych wučahowarjow, prjedy hač jěsbu do zuseho kraja nastupja, wotdžerža, a dokež je wutroba w tym wotomiknjenju, hdyž wótznemu krajej božemje praji, wošebje pschihilna na Boži hlóš słyshecž, je so w tychle kemščenjach hižo někotre šymjeńtne sornješko sa wěčnosć wušyło. Ale niž jenož pschi džělenju wot wótzneho kraja jim bratrowsta lubošć k bokej steji, ně, tež hdyž do Ameriki pschińdu, jim snutskowne mišionstwo wobarnowazu ruku poškiczi. Němski dom sa wučahowarjow a lutheriski dom sa putnikow w New-Yorku šwojich ludži k pschistawej šćeletaj, so bychju wučahowarjam i radu a se skutkom k bokej stali. Woni jim samějenje pjenješ a jich listy a druge wězy wobstaraja a jim pucž pokasaja do noweho kraja a do nowych wobstejnošćow. Wošebje so tež postaraja, so pucž namakaja do šchesczijanškeje wošady w Amerizy a duchowneho šastaranja njeparuja.

Kajtu ma tole skutkowanje wulku wažnosć, nam i tyžazami cži wobšwědcža, kiž so do wutraja cžahnyšchi tule lubošćiwu pomoc nashonili. Duž ju nihtó, hdyž chze won cžahnyč i wótzneho kraja, so njekomdži, so sa mišionstwom sa wučahowarjow prashecž.

5. Mišionstwo sa lódnikow.

Mišionstwo sa lódnikow je nowa hašja na plódnym šchtomje snutskowneho mišionstwa. Wone wopšchimuja duchowne, cželne a hospodařske šastaranje, kotrež je sa lódnikow nusne. To žiwjenje na morju wjele stracha sa tutych ludži pschinješe. Woni so džěleni wot žiwjenja na kraju a i tym tež wot zyrkwje a šchesczijanškeje wošady. Lěto wot lěta so lóđe na morju. Duž woni nicžo njepytnu wot žohnowanja šwójbneho žiwjenja a duchowpastyrškeho šłowa woni njesašlyšcha. K temu so husto wobdaczi wot šhubjenych ludži, kotsiž maja hanibne žiwjenje šady so a wustorcženi i cžłow-

skeho towarstwa na kraju su so na lódzje pschistajili. Tajzy ludžo pak sajědoječa wutrobny se swojej bjesbóžnosću.

A hdnyž lódz do pschistawa pschijědže, tym lódznikam najwjetschi strach hrosny. Šubjene forcžmy, w kotrychž kuwarstwo a njeczište žiwjenje knježitej, jim kiwaja. Wjenjesy, s prózu sašlužene, so jim wot jebazyh ludži se saka wucžahnu. Kajke to žiwjenje w pschistawach knježi, wo tym njech sečehowazy pschiklad powjeda: Matrosa, kotryž běšche 700 hriwnaw wuplaczonych dostał, na druhi džen nicžo wjazy njemějesche, druhi běšche 1600 hriwnow sa 3 dny pschecžinił. Njeje jow sawěsće nusne, so so pomha? Snutstowne mišionstwo ma tu dwoju pschišluschnosć dopjelnjecž: — so postaracž sa duchowne sbože tych ludži, kaž tež jich k hospodařskemu žiwjenju pohnuć. Duž šlužomnizy mišionstwa na lódzje khodža, lódznikow do Božich šlužbow pscheproschuja. Pschi teje škladnosće so biblije a modlerške knihi rozdawaja. Bože šlužby maja so w tych pschistawach kóždy džen. Tak džěla so na wutrobach tych ludži k jich duchownemu sbožu. Na druhim boku su so sa nich nalutowařnje a hospody šaložile. Te hospody su forcžmy w kšehescžijanskej myšli, podobne kaž hospody sa wokoloczahazyh rjemješnikow; w nich su lódznizy wukhowani psched tamnym sawjedženjom a jebanjom, w tych druhich pschistawnych njeczištych forcžmach jim hrožazym. Do nalutowařnjow móža swoju sašluženu msdu dacž a šebi něscho sa posdžišche žiwjenje na bok položicž.

Kunjež je tón wotrjad mišionstwa hišcže mlody, my tola čujemy, kaž wažny a wužitny je.

6. Rosšchěrjenje kšehescžijanskich spišow.

Snutstowne mišionstwo chze pytacž a wumóz, šchož šhubjene je, niz jenož čělnje, ale tež duchownje; wone chze čłowjekow wobarnowacž, so njebychu na čěle a duschi do žaneje škody padnyli a chze jich dobyć sa Bože kralestwo. K temu dyrbi pschede wschěm pomhacž rosšchěrjenje kšehescžijanskich spišow. Wny derje wěmy, kajke njeczište a kažaze knihi so w našim čašu husto dosć čitaja. Wone su jěd a wošebje wjele mlodych wutrobow

naŕaža. Duž ſu ſo ludowe a ſchulſke knihownje ſałožile, ſ kotrychž mlodži a ſtari dobre ſcheſczijanſke knihi doſtawaju. Mužojo po kraju khodža ſ dobrymi knihemi ſ tych ſkladow, kotrež ſu wot ſnutſkowneho miſionſtwa ſałožene. W tutej myſli ſtutkuje naſche lube lutherſke knihowne towařtwa bjeſ naſchim lubym ſerbskim ludom hižo dolhe lęta ſ bohatym žohnowanjom. Woſebitu wažnoſcž ſa duchowne žiwjenje luda maja te njedželſke łopjena, kotrež porjadnje do domu khodža a chzedža ſcheſczijanow pſcheſ žyłe lęto ſ duchownej žyrobu ſaſtaracž. W nich a pſcheſ nje chze ſnutſkowne miſionſtwa dželacž w ſcheſczijanſkich domach. ſako tajki poſoľ ſnutſkowneho miſionſtwa naſche njedželſke łopjeno „Pomhaj Bóh“ kóždu njedželu do naſchich lubych ſerbskich domow pſchikhadža.

C. Skutki ſpomožerſkeje luboſcže.

1. Hladanje khorych.

„Čłowſki ſyn je pſchiſchoľ pytacž a ſbóžne čžinicž, ſchtož ſhubjene je“, ſ tymi ſłowami woſnamjenja naſch ſbóžnik ſam tón wulki nadawł, kotryž chžyſche na ſemi dopjelnicž. „Pytacž a ſbóžne čžinicž, ſchtož ſhubjene je“, chze tež ſnutſkowne miſionſtwa je ſwojimi ſtutkami wumožazeje luboſcže, pytacž, ſchtož khore je na čžele a na duſchi a ſažo pſchijwjeſcž k temu wulkemu Samaritiſkemu a ſbóžnocžinjerjej, kiž wolij do ranow lije a čžłowjekow wuſtrowja.

Pohladajmy na čželnje khorych, kať ſnutſkowne miſionſtwa pyta jich wumóz a jim pomoz pſchijwjeſcž. Čžlędy tejele wumožazeje luboſcže wohladamy we wſchęch čžaſach naſcheje ſcheſczijanſkeje žyrkwje. W naſchim čžaſu dželaja na tym poli na přenim měſtnje diaconiſy, kotrymž je hladanje khorych najwažniſchi nadawł jich powoľanja, a wone pſchi ſwojim ſwěrnym hladanju a pſchebywanju pſchi khorołožach kóždu ſkladnoſcž wužija, duſche požyljecž a troſchtowacž w myſli teho, kotryž wſchitkich ſpróžnych a wobčęžnych k ſebi woła, ſo by jich wofſchewil.

Čžerpjazym čžłowjekam pomhacž, ſ tym wotpohladom ſu tež druge towařtwa hromadu ſtupile. Na pſchiklad čžerwjeny kſchiž — to je towařtwa dobrowólnych pomoznižow ſa ſranjenych we

wójnje, kotsiž so ja tón nadawł w czaſu měra wuwučuju. Tuczi pomoznižy, kotsiž so na to wučeni, ſranjenym přenju pomoz poſficzićž, móža pač tež w czaſu měra, woſebje na wſach, hdžež lěkar k ruzy njeje, pſchi nješbožu ſaſtupicž a wſchelaki ſtrach wotwobroczićž. Nladžijomnje so to tež w naſchich ſtronach lěto a bóle ſarjaduje, pſchetož we wjetſchich wſach so wěſcže jedyn abo tež dwaj, kiž móža tutu ſamaritiſku ſlužbu dokonjecž.

2. Bethlehemske wuſtawy.

Bethlehemske wuſtawy njeju žane khorownje, ale wuſtawy, w kotrychž hubjene a ſłabe džeczi, woſebje ſ městow, lětny pſchebytł w rjanym lěžu a ſtrowej krajinje k ſwojemu woczerſtwjenju a poſylnjenju namafaja. Wone so po narodnym městacžku naſcheho ſbóžnika mjenuja, a ſ tym so woſnamjeni, so so w czaſu duchowneho woczerſtwjenja tež na džeczazyh wutrobach w kſheſcžijanskej myſli džela. Wot meje do naſhmy móža te džeczi w rjanej ſtrowej krajinje žiwe bycž a so w rjanej ſtwórbje wjeſelicž. Tajki wuſtaw mamy w naſchej bliſkoſcži we Wjaſonžy.

3. Wuſtawy ſa džeczi, na padawu khoroscž cžerpjazych, a ſa duchownje bėdnych.

Snutſkowne miſionſtvo ma tež jara cžežke a kħutne nadawki, so dyrbinny woprawdže so džiwacž, kač ſwėrne diafoniſy w tajkim cžežkim džele lěta dolho wutraja. Tajke cžežke dželo je dželo we wuſtawach ſa džeczi, na padawu khoroscž cžerpjazych, a ſa duchownje bėdnych. W Małym Wachawje pola Dreždžan je tajki dom, w kotrymž 5 diafoniſow 40 wobohich džeczi, na padawu khoroscž cžerpjazych, hlada. Bohužel je to khoroscž, ſa kotruž lěkarſtvo žaneho ſrėdka nješnaje, a te ſrėdki, kotrež so tu a tam wukħwaluja, wuſpėcha nimaja. Duž je najlėpje, so so džeczi do tajkeho wuſtawa pſchinjeju, hdžež so najprjedy, hdyž je ſ zyła móžno, pod ſwėrnyhm hladanjom naſhonjenych diafoniſow polėpſchenje dozpije.

Erudniſcho je hiſcže we wuſtawach ſa duchownje bėdnych (idiotow). Čži nješbožowni žaneho roſoma nimaju, woni njewjedža

a njerostymja nicžo wo Bosy, nicžo wo šwěće, jich wobdawazym. Duž je rjane wopofasmo wulkeje šmilneje luboscže, kotraž tež tudy nadžiji wupadnyč njedawa, ale šo tež tudy prózuje, sacžmitu duschu rosšwětliež. Šo móža tajke džěczi do tych wustawow jasstupicž, je wulka dobrota. Napohlad tajkich hubjenych pač nam wutrobu cžim šrudnišchu cžini, hdyž wopominamy, šo wjetschi džěl tajkich hubjenych hrěchi šwojich staršich nješe. W našchim wótznym kraju je 40,000 tajkich bėdnych a něhdže runje telko na padawu khoroscž cžerpjazych. Wopikštwu a žadoscžiwe žiwjenje staršich stej š wjetscha wina. Šenicžki šrudny pschiklad njech šo poda: Šedny hólz bėšche teho dla na padawu khoroscž cžežko škhoril, dokelž bėšchtaj staršchej jemu jako cžěšchnemu džěscžu palenz dawaloj, šo njebšchtaj w nožy psches jeho plakanje wotucžiloj. Njeje to žalošnje!

Nicžo lóhke to njeje, džěń wote dnja tajke hubjenstwo widžecž a wo dnjo a w nožy š tajkimi hubjenymi hromadže pschebhwacž; to samóže jenož šylna, wot Šhryštušoweje luboscže šhrěta a šhorjena wutroba.

4. Špomozěrške domy.

Hdyž je to džělo husto wobcžežne a cžežke, š kotrymž šnutsłowne mišionstwo cžělnje khorym a hubjenym w luboscži blisko štupa, je to prózowanje, kotrež šo na khoru a šabludžene dusche šložuje, š wjetscha hišcže wjele cžežšche. Mišionstwo tež w tym džěle hižo na tych džěcžoch šapocžina, kiž šu na duschi nakažene, šo by je šdžeržalo ša njebješa. Bohu žel je jich wjele džěczi, kotrež šo do hrěcha a haniby nuts narodža, kotrež tač rjež staršchi k šlemu wotcžahnu. Tajke džěczi wěštemu škaženju napschecžiwu džěja, hdyž šo špomozěrška luboscž nad nimi nješmili. Druhe džěczi pač tež šu, kotrež pschi šwěrnym hladanju na pucž hrěcha šo šabludža. Šim pomhacž — šu šo špomozěrške domy šaložile, šajkiž mamy w Šodžiju. Džěczi, kotsiž šu w štrasche, šhubjene hicž, šo pschěšadžuja do štroweho powětra pod kruthym wocžehnjenškim porjadom stejazeho šchescžijanskeho doma. Tajki dom wodžitaj domjazaj staršchej, kotrajž dyrbitaj šo wě wot žiweho šchescžijanskeho smyšljenja napjelujenaj bhwč a ducha luboscže šamaj w šebi sacžucž, kiž „wšcheho

šo nadźije.“ Wuspěchi spomožerškich domow šu po powšchitkownym woblicženju dobre. Hdyž tež wschitke džěczi šo njejšu wufhowale, 62% je tola rjana licžba, kotraž wo tym šwědczi, šo wulke žohnowanje Bože na tym skutku wotpocžuje.

5. Starošč ja holzy, do kurwaškeho žiwjenja sabludžene.

Sa tónle wotriad snutšowneho mišionstwa šo w němškim mjeno spomožerške džělo na „Madlenach“ nałožuje. Tole mjeno prawe njeje, pschetož šo šo w tej wulkej hrěšchnizy, wo kotrejž šo Luk. 7, 37—50 rěczi, Marja Madlena widži, k temu žane pravo njeje. Ale to mjeno je šo juntrócž pschijało a ja wschitke sabludžene žónske, kotrež wumoženje pytaja, šo to mjeno „Madleny“ trjeba. To budž tež tudy k rosjašnjenju naspomnjene, hdyž shtó šnano w němškich knihach wo tym čžita.

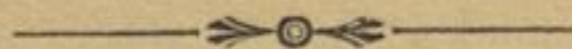
Schtóž do teho nózneho njecžišteho žiwjenja, kajkež w našchim čžašu wošebje we wulkich městach wohladamy, pohlada, tón dyrbi šo šawěcže nastróžicž. Snutšowne mišionstwo je Bohu džakowano tež w tutym čžežkim džěle njewustawajo rjany wuspěch mělo; někotru duschu je pschiwjedło s nozy na šwětlo po tym šlowje Sak. 5, 19. K temu je šałožilo wěšte wučeknješke domy ja te wbohe šlužomnizy hrěcha, hdžež móža pod šlónčnym šwětлом šchešćijanškeje lubošče k nowemu žiwjenju wotucžicž, a hdžež móža šašo dobre a hódne stawy čžlowjestwa bywacž.

6. Saštaranje jatych.

Šako našch luby šbóžnik na šchižu wišasche, wón temu pokutnemu šchacharjej to krašne šlubjenje da: „Šawěrnje, ja praju tebi, dženska hiščeže budžesch šo mnu w Paradisu.“ Šlóstnik, kiž šo šwojich hrěchow šajesche, dosta se rta teho wumožnika na šchižu wodacže hrěchow. To dyrbi naš tola we wschitkich čžašach na to dopomnicž, šo šo žadny čžlowjek tak daloko sabludžil njeje, šo njemóhl šmilnošče psched Bohom namakacž. A to wopominaju džěla snutšowneho mišionstwa na šhoštanžach a jatych.

Tole dźěło ƚo počahuje na jatych, na jich ƚwójbach, na ƚ jastwa pušcženych. W jastwie jatym jastwomi duchowni ƚ napominanjej lubošću ƚo bliža a ƚo ƚa to ƚtaraja, ƚo woni tež dobre ƚšesćizjanske spisy čitaja. Wjetše je dźěło ƚmilneje lubošće na ƚwójbach jatych. Žona a dźěći dyrba ƚo troštowacž a pomoz ƚo jim ƚkicž, ƚo by ƚwójba do nudy nje-
pšichšla, a ƚo móhl ƚ jastwa pušcženy nowe žiwjenje ƚapocžecž, hdyž ƚo do ƚwojeho doma wróči. Ale wšitzy tola tajše domišny nimaja, do kotrejež móža ƚastupicž, ƚ ƚhostanje pšichedschi. Woni čahaja husto dolho město wot města, a hdyž ƚwoje papjery počasaja, w kotrychž je jich ƚhostanje wopisane, ƚu wotpočasani. Duž je ƚnutsowne mišionstwo po našim žylym wótnym kraju towarštwa ƚ pomozy ƚ jastwa pušcženych ƚaložilo, kotrež jim pomhaja, ƚo ƚažo dźěło namakaja, a ƚo móža nowe žiwjenje ƚapocžecž. Tak dźěla ƚnutsowne mišionstwo na jatych. Těho prózowanie pač wě ƚo wošebje na to dže, pšestupjenju ƚakonow wobaracž a ƚadžewacž a pšicžiny pytač, ƚ kotrychž te pšestupjenja pšichindu. Pšicžinow je wjele, ale to drje móže ƚo prajicž, ƚo je pola žonow ƚ wjetšich nječiste žiwjenje, pola mužow ƚ wjetšich wopilstwo přenja pšicžina ƚabludženja. Těho dla ma ƚo pšecžiwu tymaj dwěmaj nje-
pšecželomaj wojowacž. Pšecžiwu wopilstwu ƚu ƚo w poslednich lětach towarštwa ƚaložile, w Schwajcarskej towarštwo „módreho ƚchiža“, kotrež ƚwěru ƚkutkuje. Tón ƚamy wulki wotytynjeny tónž pač maja tež wšitke druge skutki wu-
ƚowazeje a wudobuwazeje lubošće: čłowještwo pšed ƚlym wu-
ƚowacž a jich ƚ temu dobremu pašyrjej dowješč. My widžimy, ƚak wažne a wulke je polo ƚnutsowneho mišionstwa. Našch luby Anjes a ƚbóžnik, kotryž w ƚwojej ƚmilnej lubošći nochze, ƚo by žadyn ƚhubjeny byl, a kotryž je ƚa wšitkich wumrjel, naž na to dźělanske polo počasuje a praji:

„Te žně ƚu wulke, ale malo je dźělacžerjow.“

Цѣхлѣцъ Сѣмлерѣзъ Книжцѣшчѣрнѣ въ Будишѣинѣ.

6518°81

Handwritten notes in the top right corner:
*2-6r
?1-6
cc

1-2

